

Elte, Atomoktól a csillagokig. 2010. március 11.

Véninger Péter

Az anyagok öregedése, ahogy a restaurátorok látják.

Anyagok:

Kő

Kerámia

Üveg

Porcelán

Vas

Réz

Ezüst

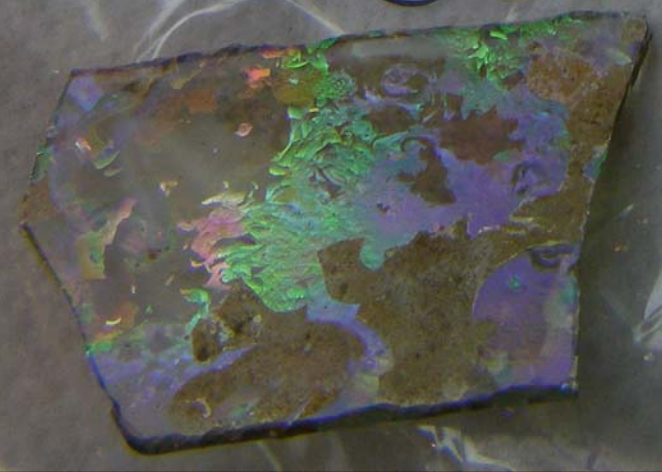
Csont

Papír

Bőr, pergamen

Textil

Fa

SHAM

SHAM

Anyagok lebomlását segítő hatások 1:

Szmog

- Környezet anyagai:
- Savak (CO_2 , SO_2 , NO_2 , H_2S) lúgok (NH_3), pH változás;
- UV sugárzás, fény;
- Hőmérséklet változása (hőtágulás következtében feszültségek), hőbomlás (termooxidáció);
- Nedvesség szerepe. Relatív légnedvesség változásai, hidrolízis;

UV sugárzás

Anyagok lebomlását segítő hatások 2:

- Mechanikai sérülés: rezgés, mozgás, sók feszítő hatása;
- Por (felületre kerülő savas-, lúgos illetve oxidáló- redukáló anyagok);

Anyagok lebomlását segítő hatások 3:

- Biológiai károsítók (baktériumok, penészek, zuzmók, rovarok);

Anyagok lebomlását segítő hatások 4:

- Figyelmetlenség;
- Katasztrófák (tűz);
- Emberi tevékenység (háború, vandalizmus).

Az anyagok megmaradását segítő tényezők:

Fény és UV sugárzás hiánya (kripta, föld alól előkerült leletek.);

Állandó hőmérséklet (pince, barlang, bánya, állandó fagy);

Víz állandó jelenléte (kút, artér, folyók, tavak, tenger);

Víz hiánya (sivatag, sóbánya);

Biológiai károsítók hiánya (sóbánya);

Kö

Kö

Amikor a tárgy nem fogy idővel, hanem egyre nagyobb lesz...

Kerámia

Gyakori az olyan puhává vált római és az őskori kerámia, amivel akár papírra is lehet rajzolni.

Az őskori edények festésének szerves kötőanyaga volt, ami mára elbomlott. A festés érintésre képes leválni.

Az őskori kerámia edények anyaga idővel visszaalakul agyaggá. Az ilyen kerámiák képesek vízben feloldódni.

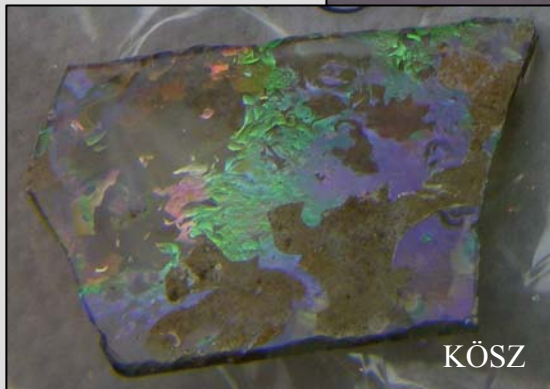
Üveg

Üvegkorrózió

SHAM

KÖSZ

SHAM

Rossz állapotú üvegek:

Szivárványos üvegkorróziójuk van. Matt, átlátszatlan barna (műanyagszerű) anyaggá alakultak át. Esetleg barnacukor-szerű darabokra hullik szét.

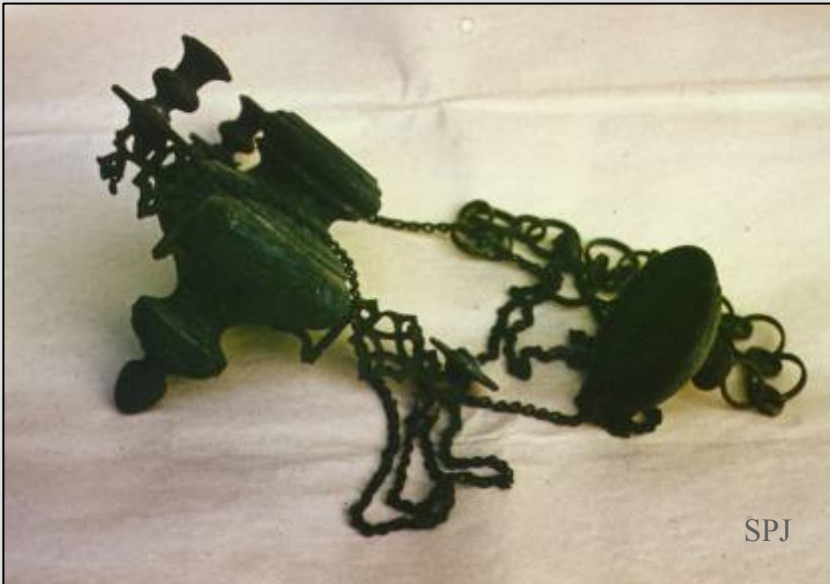
Nedvességre érzékenyek. A rajtuk levő festés, aranyozás az üvegkorrózióban van, ami a tárgyhoz már csak igen lazán kötődik. Egy kisebb szellő is lefújja, könnyen letörölhető.

SHAM

Fémek

A fémek idővel törékennyé válnak. Réz- és ezüstpénzek könnyedén eltörhetők. Egy 3-4mm vastag ezüst karkötő képes érintésre eltörni.

Ezüst

Megégett ezüst. A hamu, por ráégett a felületre. Alcsüt.

KÖSZ

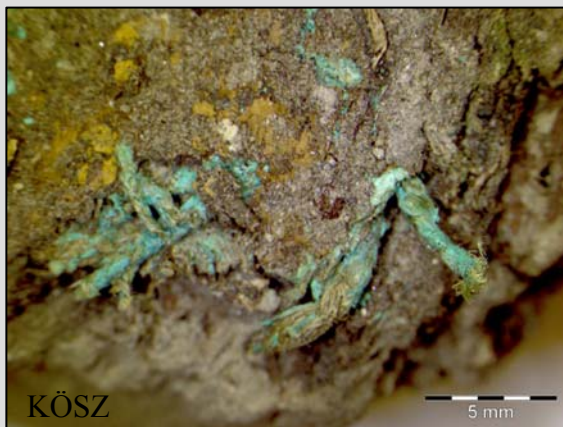
Viszonylag ritka lila színű korrózió ezüst pitykén. (Ezüst-szulfid ez is, mint a közismert fekete színű korrózió).

Fémszálak textil

Balra és lent: Aranyozott ezüstözött rézdróttal bevont textil, Üröm.

Lent:
Avar kori párta részlete

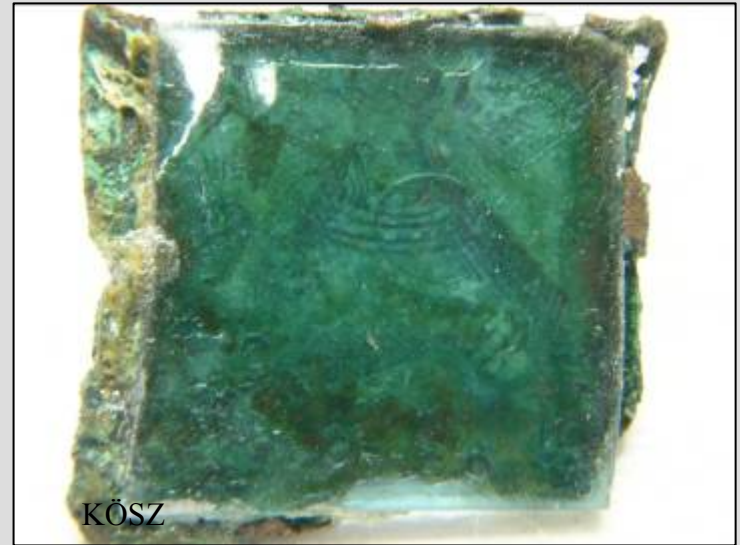
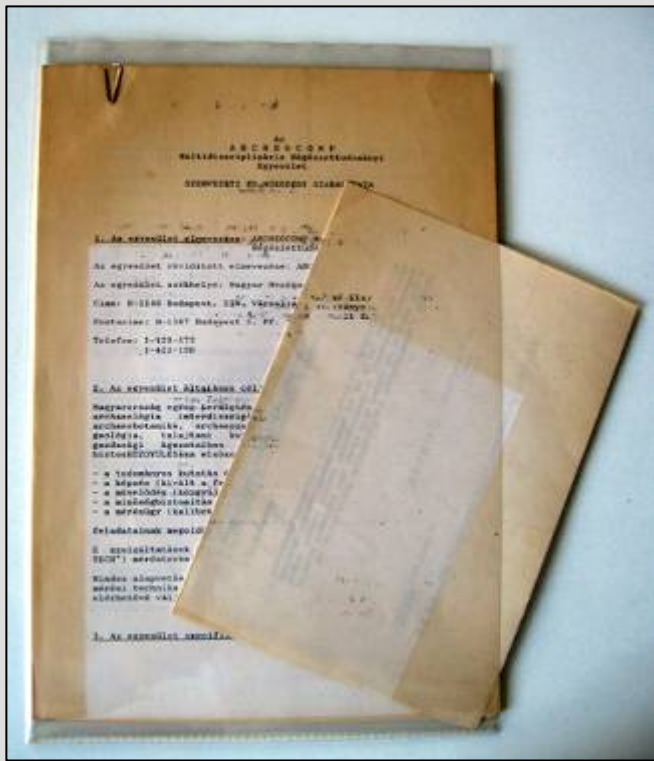

Textil

Gyakran a jó állapotúnak tűnő textil is valójában nagyon rossz állapotban van. A nedves közegből előkerült, majd kiszáradt textil, ha már megsürkült, és elvesztette rugalmasságát, akkor gyakran soha többet nem nyeri vissza. Ismételt nedvesítés hatására képes feloldódni.

Papír

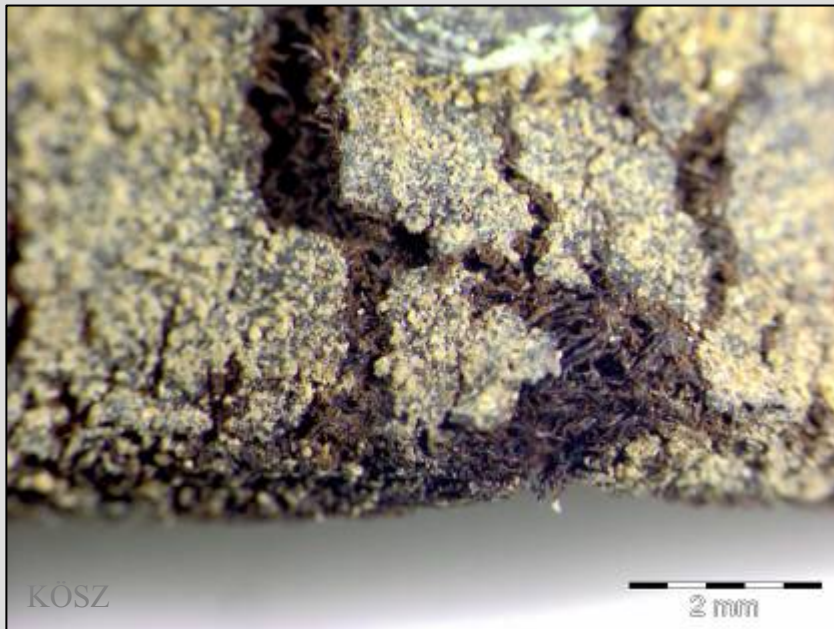

SPJ

Fénykép

bőr

A bőr leleteken a barka és az irharéteg gyakran szétválik, mintha két külön bőrt ragasztottak volna össze. A bőr sokszor keménnyé és rideggé válik a talajvízből kiváló karbonátok hatására.

Bőr

Tintamarás pergamenen

SPJ

gyöngyház

SPJ

SPJ

Alcsut, József nádor kastélyának leletei.
1944. december 24.-én égett le a kastély

SPJ

SPJ

SPJ

SPJ

SPJ

SPJ

SPJ

Köszönettel tartozom:

A képekért, tanácsokért a következőknek:

Kulturális Örökségvédelmi Szakszolgálat

Magyar Képzőművészeti Egyetem – Magyar
Nemzeti Múzeum

SHAM Szír - Magyar Régészeti Misszió

Czifrák László

Járó Márta

Major Balázs

Orosz Katalin

Seremetyeff Papp János

Anyagok:

Kő

Kerámia

Üveg

Porcelán

Vas

Réz

Ezüst

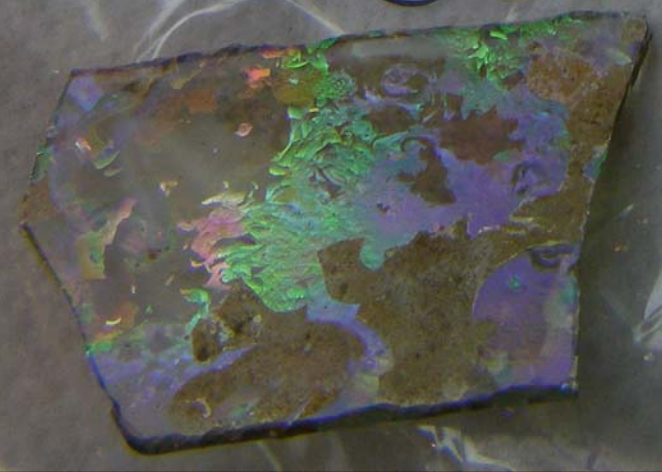
Csont

Papír

Bőr, pergamen

Textil

Fa

SHAM

SHAM

